

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Trupe austro-ungare fac prizonieri sârbi pe teritoriul sârbesc

Budapesta, 5 Octomb. — Comunicatul oficial al lui v. Höfer sosit în momentul de a pune ziarul nostru sub tipar — anunță:

Pe frontul rusesc — nimic deosebit.
Pe frontul italian. — trupele italiene

n'au mai reînnoit atacurile lor pe platurile Folgaria și Lavarone.

Pe frontul sârbesc trupele austro-ungare au pătruns pe teritoriul sârbesc pe la cursul de jos al râului Drina de unde au luat prizonieri sârbi.

Armata bulgară demonstrează contra Rusiei și Serbiei

Berlin, 5 Octomb. — Din Sofia se telegrafiază: În fața ambasadelor rusești și sârbești au avut loc demonstrațiuni populare cari amenințau să ia un caracter primejdios. Ele au fost înăbușite de poliție. Mulțimea s'a datat la acte de devastare nemisernice.

Ambasadele de mai sus sunt acum păzite de puternice forțe polițienești și pen-

tru faptul că batalioanele de mărș cari defilează pe lângă aceste ambasade, scot strigute ostile contra Serbiei și Rusiei. Porțile ambasadelor acestea sînt zăvo-

rite. Granița bulgară a fost închisă pentru toți străinii, exceptând supușii puterilor centrale. Legătura telefonică cu România a fost întreruptă.

Bulgaria sigură de neintervenția României

— Un oficios bulgar scrie: România se va abține de la orice acțiune —

Sofia, 5 Octomb.

Presă bulgară se ocupă acum, mai mult ca oricând, de atitudinea României și se întreabă cari sînt intențiunile guvernului român. Dela decretarea mobilizării bulgare, întreaga presă din Sofia discută această chestiune și pune tot felul de ipoteze. La aceasta răspunde oficiosul »Narodni Prava«:

— După decretul de mobilizare a forțelor noastre armate, un mare număr de persoane cari ignorau scopul mobilizării noastre, adică hotărîrea Bulgariei de a trece la neutralitatea armată, s'au întrebat care va fi atitudinea vecinei noastre România? Ei uitaseră declarațiunile făcute de »Narodni Prava« că guvernul asigurase Bulgariei toate drumurile. Această declarațiune primește acum o confirmare pe cale oficială din București, prin comunicatul guvernului asupra atitudinii României.

— Acest comunicat arată că consiliul de miniștri român s'a ocupat de noua situație creată în Balcani prin mobilizările bulgare și greacă. Aceste fapte noi nu sînt de natură, declară comunicatul, să modifice linia de conduită urmată până acum de România. Toți miniștrii români au fost unanimi asupra acestei foarte importante circumstanțe.

În acest chip este evident pentru toată lumea că atitudinea României este fixată. Ea nu va purcede la mobilizarea generală, nici nu va ataca pe vecinii săi fiindcă ea nu găsește pentru aceasta motive plauzibile. Spiritele clar văzătoare puteau să prevadă această deciziune a guvernului român — știind că România se va abține de la orice acțiune chiar în cazul unei schimbări intervenite în situația din Balcani. Aceasta se impune României prin chiar poziția pe care o ocupă între beligeranți puternici.

DIN ROMÂNIA

Conflict între d. N. Filipescu și generalul Crăiniceanu

Ziarul d-lui Filipescu »Epoca« a salutat cu o vie satisfacție, venirea în fruntea »Universului« a generalului Crăiniceanu, ca director politic. Căci »Epoca« care a considerat înainte ziarul »Universul« ca vindut intereselor germane, a văzut în noul director, garanția că »Universul« va urma în viitor o politică națională, favorabilă unei intervențiuni a României în război alături de Ententa, asta fiindcă d. general Crăiniceanu făcea parte din aceeași grupare războinică »Acțiunea Națională« din care făcea parte și inspiratorul ziarului »Epoca« d. N. Filipescu.

De fapt »Universul« își schimbase îndată a îndreptă, sub direcția generalului Crăiniceanu publicând articole ce se mai ostie contra puterilor centrale, și propagând intrarea României în război alături de Ententa.

Dar n'a trecut mult, și a început să se manifesteze o deosebire de vedere între »Universul« d-lui Crăiniceanu și »Epoca« d-lui Filipescu. Așa când s'a anunțat inaugurarea noii ofensive austro-ungare germane contra Serbiei, și mobilizarea Bulgariei, »Epoca« a cerut îndată mobilizarea armatei române, — ca România să oprească atacarea Serbiei — altfel țara românească ar fi amenințată cu încercuirea din partea puterilor centrale, și i-ar fi închisă calea și contactul cu puterile Ententei pe linia ferată Neotîn-Niș-Salonic.

Cu totul de altă părere însă a fost generalul Crăiniceanu în această privință, care în »Universul« (17 Sept. st. v.) a spus textual:

»Ofensiva austro-germană contra frontării sârbești, de chiar în auzire cu frontaria noastră de apus și de sud, — nu ar îndreptăți mobilizarea României, decât în cazul când România ar fi luat hotărîrea de a intra în acțiune.«

Dar deosebirea aceasta de vederi între generalul Crăiniceanu și d. Filipescu a luat apoi o formă mai accentuată și a degenerat în conflict în privința aceasta ziarul »Inainte« (18 Sept. st. v.) dă următoarele detalii:

»Se știe că în capul semnatarilor manifestului prin care se convocau parlamentarii la Bulvard, figura d-l general Crăiniceanu.

Cu toate acestea, d-sa na luat parte la ședință. Asta însă n'a împedecat pe cei adunați să aleagă în comisia însărcinată să înmăneze moțiunea ce s'a votat, d-lui Brătianu.

Si de astă-dată d. general Crăiniceanu a rămas departe. A refuzat să se ducă și la primul ministru.

Toți se întreabă ce înseamnă atitudinea generalului Crăiniceanu.

Ni se spune că d-sa dă următorul răspuns:

— Am convocat pe parlamentarii pentru a lua o măsură împotriva corupției nemțești, când colo d-nii Filipescu și Take Ionescu, hotărâsc mobilizarea armatei.

La așa ceva nu mă pretez. Nu voesc să se scoată castanele din foc cu mâna mea!

Acest răspuns precum și atitudinea generalului Crăiniceanu a produs o adevărată consternare în șeful parlamentului de la Bulevard.

Ziarul d-lui Filipescu «Epoca» dă acum pe față indignarea sa contra generalului Crăiniceanu, sub forma unui nou atac agresiv la adresa «Universului» (Vezi «Epoca» cu data de Simbătă 19 Sept. st. v.) într-o informație intitulată «In zece luni»:

»Pricepem că «Universul» să fie în două luni, dar constatăm că este în zece luni. Articole suspecte, discurs în extenso, al celui mai autorizat reprezentant al politicii germanoile, (e o aluzie la faptul că «Universul» a publicat întreg discursul stenografiat al d-lui A. Marghiloman, făcut la inaugurarea noului club conservator. — Nota Red.), inspirațiuni bizare și menajamente ciudate, — aceasta nu e o politică posibilă în împrejurările de față când se cer atitudini franche.»

Cu alte cuvinte d. Filipescu denunță prietenia cu directorul «Universului» gen. Crăiniceanu, care a fost ministru de războiu în guvernul liberal, — găsește tot mai multe puncte de contact cu politica d-lui Brătianu, și indirect trebuie să se îndepărteze de politica violentă a d-lui Filipescu.

Fuzionarea partidelor conservatoare

Ziarul guvernamental «Viitorul» (de Sâmb. 19 Sept.) vorbind despre constituirea «Federației Unioniste» constată următoarele:

Odată cu seiziunea din vechiul partid conservator, noi am anunțat cei dintâi intențiunea d-lor Filipescu și Take Ionescu de a ajunge la o fuziune conservatoare.

»Liga parlamentarilor«, înmormântată în cea de a treia zi potrivit unui vechi obicei creștinesc, s'a reînscut acum sub forma confederației unioniste.

Confederațiunea aceasta se prezintă de la început în lumina unei înghetări și incalificabilă și caraghioasă.

De altfel, privită în ansamblul ei, întreaga manifestare de aseară lămurește pentru ori-cine că nu se urmărește prin ea realizarea unei politici naționale, ci răsturnarea guvernului sau, în cazul cel mai bun, obținerea unui guvern național, așa cum l'a cerut și «Acțiunea Națională» și «Liga parlamentarilor» în cele două zile de palidă existență.

În cercurile politice se afirmă că ea ascunde o adevărată fuziune între partidele d-lor Filipescu și Take Ionescu, cel dintâi fiind de fapt șeful partidelor fuzionate sub forma aparentă de președinte al comitetului executiv al «federației unioniste.»

Se adaugă în aceleași cercuri politice că, dacă fuziunea se maschează sub această formă, e din motive cari privesc nemulțumirile, pe cari o fuziune formală și fățișă le-ar putea provoca în organizațiunile celor două partide conservatoare.

MERSUL RĂZBOIULUI

Complicarea situației în Balcani și momentul decisiv pentru Bulgaria

Impresia ultimatumului rusesc în Sofia. — Debarcări de trupe anglo-franceze pe coasta grecească. — Protestul guvernului grec. — Ce face Serbia. — Nimic deosebit pe frontul rusesc. — Atacuri și contra atacuri pe frontul francez. — Violente lupte pe frontul italian. — Situația la Dardanele.

De pe frontul rusesc — care luni de zile — a ținut încordată atențiunea întregii lumi — nici raportul oficios austro-ungar, nici cel german n'au de semnalat pe ziua de 4 Oct. nimic deosebit. E drept, că rușii mai încearcă ici și colo, câteva atacuri cari să aprobe ca o urmare a contra-ofensivei lor începută în primele zile ale lunii Septembrie, — dar ele nu sint decât ultimele svicniri ale unei ofensivei care a dat faliment. Fapt e că rușii au urmărit un plan politic precis când au inaugurat o viguroasă ofensivă în regiunea mlăștinoasă din Volinia — anume să influențeze evenimentele din Balcani — cari azi au rolul cel mai important în războiul european. Dar aceasta ofensiva rusă fiind numai un episod trecător — fără consecinți mari pentru situația frontului delarăsărit, — evenimentele din Balcani, s'au desfășurat fără a fi influențate de contra atacurile rusești — cari în momentul de față au fost zădărnice toate.

De aceia, rușii au pornit la contra-atac pe terenul diplomatic. Văzând că Bulgaria e definitiv câștigată de puterile centrale — Rusia a vrut să arate că mai are putere să terorizeze micul stat slav dela Dunăre, care s'a răsculat contra »protectorului a tot puternic al tuturoi slavilor«, colosul rusesc care a mâncat o bătaie atât de zdravănă în acest război european. Și a trimis ministrul de externe rus, Sassonov un ultimatum Bulgariei, în care cere ca în 24 de ore să rupă relațiile cu puterile centrale, de nu își retrage ambasadorii și consulii din Bulgaria și rupe toate relațiile.

Și știți care a fost răspunsul Bulgariei? Demonstrații de simpatie pentru puterile centrale. Într'adevăr o telegramă din Sofia anunță că ultimatumul rusesc n'a sosit acolo pe neașteptate, ci era lucru prevăzut, de aceia a fost primit cu liniște. Au avut loc demonstrații patriotice și ovațiuni în fața ambasadei germane și austro-ungare. Corespondentul ziarului englez »Times« telegrafiază din Sofia, că Bulgaria va respinge cererile Rusiei.

După un alt ziar englez »Daily News« este numai o chestie de ore, ca relațiile diplomatice între Anglia și Bulgaria să fie rupte, câtă vreme Bulgaria nu e decisă să retragă decretul de mobilizare.

Prin ultimatumul Rusiei adresat Bulgariei — războiul european a intrat într-o nouă fază. Cum va începe această nouă fază — e lesne de prevăzut, fiindcă și răspunsul Bulgariei la acest ultimatum rusesc e lesne de prevăzut care va fi. A trecut vremea, când țarul Rusiei mai avea putere ca prin rolul de protector ce și-a luat asupra statelor slave, să poată și robi aceste state și a le face unelte ale voinței lui. Numai Serbia s'a mai pretat a fi un instrument docil al diplomației rusești. Bulgaria însă s'a lepădat de tutela rusească — și arată că nu mai are frică de »colosul rusesc« și nici nu se îngrozește de cifra uriașă a populației rusești —

care pe teren militar s'a văzut că nu contează atâta.

Bulgaria se arată azi, că a trecut de mult de vremea copilăriei, și a intrat în epoca majoratului, când singura dispune de soarta ei, și nu mai are nevoie de nici o tutelă.

Rusia totdeauna a căutat să exploateze faptul că Bulgaria aparține de rasa slavă. Dar puterea de comunitate a slavismului s'a dovedit acum a fi o simplă poveste care nu mai are tre-cere în viața politică a unui stat.

Conducătorii statului bulgar nu pot uita rolul înjositor față de interesele bulgare, ce l'a jucat »protectorul slavilor« Rusia, în cursul celui de al doilea război balcanic, când Rusia a stat impasibilă la harța între Serbia, Grecia și Bulgaria, lăsând ca dela Bulgaria, aceste state să rupă partea cea mai însemnată: Macedonia bulgară, cucerită dela turci, care era ținta supremă a aspirațiilor naționale bulgare. Și fiindcă puterile centrale au arătat atunci că nu aprobă aceasta răpire — Bulgaria arată azi recunoștință acestor state.

Ultimatumul Rusiei este securitate și de surse naționale răspândite de presa bulgară și de surse anglo-franceze pe coasta grecească și de surse germane pe coasta italiană. Într'adevăr, generalului englez Hamilton comandantul forțelor anglo-franceze dela Dardanele la Salonic, Aceiaș presă a Ententei se ocupă tot odată și de modalitatea în care s'ar putea efectua trecerea trupelor Ententei prin Grecia, fără a fi violată neutralitatea statului grec.

Până în momentul de față nu se poate ști încă în mod lămurit și neîndoios ce doză de adevăr și ce doză de iscodire cu scopuri de intimidare a Bulgariei — sint aceste știri ale Ententei. Naște însă o întrebare. De unde va lua Ententa nouile trupe ca să le ducă în ajutorul Serbiei — când Ententa are nevoie acum pe toate fronturile ei de toate trupele de cari dispune. Sau voiesc anglo-francezii să ducă trupele lor dela Dardanele, pe teritoriu sîrbesc? În cazul acesta, ei dau dovadă a falimentului acțiunii lor la Dardanele, și c'eberează pe Turci de o rezistență la strimtori, — și ei vor putea atunci sprijini în alt loc și în alt chip acțiunea puterilor centrale în Balcani.

În tot cazul, situația în Balcani s'a complicat, momentul decisiv pentru Bulgaria a sosit — și în câteva zile vom fi lămurii cum se vor desfășura acolo lucrurile.

Iată textul comunicatelor oficiale de la 4 Octombrie:

Ziua de ieri a decurs fără evenimente deosebite. Situația a rămas neschimbată.

»Höfer, mareșal loco«.

Comunicatul german anunță:

Rușii au pornit ieri la atac, după o pregătire mare de artilerie pe tot frontul și în mase compacte, între Postavi și Smorgon. Atacul s'a prăbușit cu pierderi neobișnuit de mari

pentru ruși. Acțiuni parțiale de noapte rusești au fost tot așa de infructuoase. Și la sud-vest de Lennevarde (pe Duna) a fost respins un atac dușman. La celelalte grupări de armată, situația e neschimbată.

Șeful Statului major.

LUPTELE DIN APUS

— Germanii recuceresc dela francezi tranșeele pierdute cu o zi înainte. — Un monitor englez grav avariat la Zeebrügge. — Contra ofensiva germană progresează. —

După cele mai noi știri ofensiva anglo-franceză a degenerat acum în încercări pentru posesiunea de tranșee. Într-un loc la Givenchy, francezii au luat tranșee germane, în alt loc, la Neuville, germanii au recucerit dela francezi tranșeele pierdute cu o zi înainte de 40 metri lungime.

— Conducerea armatei germane de pe frontul francez a pus mîna pe un ordin de zi al șefului statului major francez Joffre, către comandantii de trupe franceze, în care cere ca aceștia să orienteze trupele despre țelurile și perspectivele ofensivei noi anglo-franceze. În acest ordin se spune că soldatul francez se luptă mult mai voinicește, dacă înțelege mai bine importanța acțiunilor de atac și dacă îi se însuflă încredere asupra măsurilor luate de comandantii armatei. Trebuie de arătat soldatilor francezi că scopul mare e alungarea germanilor din Franța. O victorie strălucită asupra germanilor va hotărî ca națiunile neutrale să se alătore de partea Ententei, și va sili pe dușman (pe germani) să-și mai domolească acțiunea contra armatelor rusești, pentru a se putea apăra contra atacurilor franceze. Că la noua ofensivă trupele engleze ca și cele belgiene vor lua parte cu forțe noi, că se va folosi mijloace de lupte cu totul noi, cu tunuri mari și multe și destule munițiuni.

Din acest document francez al lui Joffre se vede ce speranțe mari legau francezii de noua lor ofensivă, inaugurată la 25 Septembrie, care după trei zile a și fost zădărnicită de germani.

Iată noutățile comunicate de raportul german dela 4 Octombrie de pe frontul francez:

Eri dimineață, au apărut cinci monitoare dușmane în fața portului belgian Zeebrügge și au deschis un foc fără efect asupra coastei.

Trei locuitori belgieni au căzut jertă a acestui foc. Artileria noastră de coastă a nimerit un monitor, care grav avariat a trebuit să fie tras apoi de celelalte monitoare. În contra frontului englez, la nord de Loos, unde a fost respins un atac de noapte englez contra pozițiilor noastre la vest de Haisnes — lucrările noastre de atac au făcut noi progrese.

La sud de riul Souchez, francezii au putut pune piciorul într-o tranșee mică pe înălțimele la nord-vest de Givenchy. La sud de această înălțime atacuri franceze au fost respinse. Tranșeele lungi de 40 metri dela nord-est de Neuville, a fost din nou cucerit de noi. În Champagne, la nord-vest de Massiges și la nord-vest de Ville sur Tourbe, francezii au trecut eri după amiază la un atac, dar în zadar. Concentrările lor de trupe au fost luate sub focal nostru concentrice. Un puternic atac contra pozițiilor noastre la nord-vest de Ville sur Tourbe s'a prăbușit cu mari per-

deri pentru francezi în focal artileriei și mitraliezelor noastre.

La gara Chalons, punctul principal de concentrare de rezerve pentru grupele de atac franceze în Champagne, un aeroplan al nostru a aruncat azi noapte bombe cu un vădit succes.

Șeful Statului major.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Succes italian trecător. — Infanteria italiană alungată din pozițiile austro-ungare dela Plaut-Tirol. —

De pe muntele Maronia de 1705 m. înălțime și de pe muntele Coston de 1752 metri înălțime, Italianii au încercat eri un atac asupra înălțimii Plaut dela platoul Folgaria din Tirol. Culmile de mai sus, cari sînt în posesiunea italienilor domină înălțimea Plaut, și de aceea italienii s'au folosit de acest avantaj tehnic și au pornit atacul contra pozițiilor austro-ungare. Asaltul italienilor a avut acolo un succes trecător. Au ocupat italienii Plaut și în cursul nopții au fost alungați jos dela această înălțime.

Comunicatul lui Höfer dela 4 Octombrie de pe frontul italian sună:

Pe frontul tirolez desfășură italianii o mai vie activitate, cari au dus la lupte mai mari și mai durabile pe platourile Folgaria și Lavarone. În regiunea Tonale un violent atac dușman întreprins după un foc aprig de artilerie a fost respins în mod singeros, pe culmea Albiolo. Pe platoul Folgaria, pozițiile noastre de pe Plaut (la nord de muntele Maronia) au stat dela zori zilei sub focal tunurilor grele și mijlocii. Dimineață câteva detașamente slabe din infanterie au pornit la un atac zădărnice. Seara, dușmanul a reînnoit atacul cu forțe mai mari, compuse în special de trupe bersaglieri și alpini, cari s'au apropiat de obstacolele noastre. În cursul nopții, dușmanul a reușit să ia un punct de sprijin al nostru de câmp. Dar după o luptă îndărătnică, care a durat până în orele de dimineață, trupele noastre l'au aruncat iară de acolo. Așa au rămas toate pozițiile în posesiunea noastră. Pe platoul Lavarone, focal nostru de artilerie a silit infanteria italiană care înainta, — la o retragere cu pierderi. Și în regiunea Buchenstein a fost zădărnicită lesne o înaintare a detașamentelor italiene mai slabe.

Pe celelalte fronturi nimic deosebit.

Höfer, mareșal locot.

LA SUD

Apropiata debarcare de trupe anglo-franceze la Salonic

Ziarul parisian »Le Temps« anunță: Impătrita înțelegere a comunicat guvernului grec, că propunerile ce s'a făcut Bulgariei, pentru a lua parte la război contra Turciei — au fost retrase.

Debarcarea de trupe anglo-franceze la Salonic e apropiată.

Zilele acestea regele Constantin al Greciei va pleca la Salonic. »Vossische Zeitung« dă mare importanță acestei călătorii, căci constată:

»Călcarea neutralității insulelor grecești de către trupele anglo-franceze, la Marea Egee, regele Greciei a lăsat-o fără împotrivire, fiindcă Grecia era acolo osândită la neputință față de forțele anglo-franceze superioare în număr. Plecarea regelui la Salonic are însă de scop să arate lumii, că helenismul cel puțin pe uscat, unde poate să se apere, voiește să rămână stă-

pân în casa lui. Nu se poate tăgădui, că se cere un mare curaj politic regelui, pentru un asemenea pas într'un moment atât de decisiv. La amenințarea Ententei, de a debarca trupe la Salonic, regele Greciei răspunde cu arborarea steagului grecesc de asupra orașului. Jocul diplomatic în Atena poate continua mai departe, dar la Salonic domnește voință puternică a soldaților regelui.»

»Frankfurter Zeitung« află din Constantinopol, că generalul englez Hamilton, cu statul său major se află de eri la Salonic, împreună cu o parte din statul major francez, care conduce acțiunea dela Dardanele. Pare, că Ententa s'a oboșit de luptele de opt luni de zi'e duse cu atâta jertă la Gallipoli.

Ziarele italiene anunță, că acțiunea Ententei în Balcani a și început. Ententa a luat pentru acest scop trupele necesare dela armata ei dela Dardanele. La Sebastopol și la Odesa se fac mari pregătiri militare, pentru o eventuală debarcare de trupe rusești în porturile bulgare Varna și Burgas.

Venizelos protestează contra violării neutralității grecești

Din Atena se anunță: Prim-ministrul Venizelos a ridicat protest la ambasadorul englez și francez contra violării neutralității grecești prin debarcarea de trupe anglo-franceze pe coastele Greciei.

Lupte la Drina. — Ce face Serbia

Raportul lui Höfer anunță, că pe cursul de jos al râului Drina au loc vii încercări.

»Südslawische Korrespondenz« află, că prințul moștenitor al Serbiei a telegrafiat țarului motivele, cari au îndemnat Serbia să aibe atitudinea ei știută în chestia Macedoneană. Răspunsul țarului a făcut o impresie penibilă la Niș.

— Știri sosite din Niș la Sofia, anunță, că guvernul sârb a luat toate măsurile ca toate ministerele, sculptura, băncile și oficiile statului să părăsească Nișul și să se stabilească la Priștina.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Un vapor englez torpilat în Marea Neagră. — O nouă ofensivă turcă. —

Ziarul rusesc »Novoie Vremia« confirmă că la Dofinovka, la zece mîle de Odessa, un vapor comercial englez care pornea spre portul rusesc Nicolaiev, a fost torpilat de un submarin german.

— Raportul turcesc n'are nimic nou de semnalat pe ziua de 4 Octombrie.

— Ziarele din Petersburg află din bun isvor din București, că e apropiată o mare ofensivă turcă la Galipoli, că în acest scop ministrul de război turc a chemat din toate rezervele disponibile din Asia mică. Totodată Turcia pregătește acum o armată pentru Balcani.

Bătăia

Drămaru a fost bătut în București.

Foile.

Iată-l dar realizat,
Cum dorit-ai »idealul«
Azi la București se bată
România cu Ardealul.

Satyros

Știrile zilei

Limba germană

Foile ungurești nu prea sînt încântate de graba ministrului Jankovits, cu care vrea să introducă limba germană în școlile ungurești.

Vezi, așa te 'nvață neică:
Ceia ce ție nu-ți place
Zice un vechiu proverb
Nici altuia nu-i face...
Soviniști, pricepeți astăzi?
Când vă 'ncarcă cu nemțească.
Cât de greu am dus-o noi
Cu gramatica ungurească?!...

Nix-Dáits

Știri personale

D-nii dr. Neculaie Șerban deputat din Făgăraș, dr. Liviu Cigăreanu, avocat din Oravița, cu d-na au petrecut zilele acestea la Budapesta.

La capela română din Budapesta

s'a oficiat ieri un serviciu divin din prilejul zilei onomastice a împăratului-regge. A servit P. Cuv. părintele protosincol Ghenadie Bogoevici și părintele Ion Pap precot militar. Au asistat numeroși membri din colonia română.

D. Dr. Virgil Cioban,

care a împlinit timp mai îndelungat, serviciul de precot militar la Budaepsta, a fost transferat pe câmpul de luptă.

Gloțașii de 43—50 ani nu vor fi încă înrolați

În mod oficial se anunță că asentarea gloțașilor de 43—50 ani se apropie de sfârșit — dar aceste contingente nu vor fi trimise încă pe câmpul de luptă. Dacă războiul se va desfășura mai departe în mod favorabil pentru puterile centrale, ca până acum, gloțașii de 43—50 ani vor fi înrolați sub drapel într'un timp mai depărtat.

De oarece prin înrolarea contingentelor mai tinere s'a făcut un mare gol în deosebi în rindul muncitorilor agricoli — se va proceda de aceia cu mai multă liberalitate în rezolvarea cererilor de scutire de serviciu militar ale gloțașilor de 43—50 ani.

Se desminte știrea că se vor asenta și cetățenii monarhiei cari trec de 50 ani.

Eliminarea scrisului chirilic din învățămîntul greco-catolic

Din Eperjes se anunță că episcopul greco-catolic de acolo, Stefan Novac din considerații politice și pedagogice a dispus să elimineze din școlile populare din dieceza sa slovele chirilice. — cari slove au fost folosite și ca mijloace de propagandă contra statului ungar. Episcopul a hotărât ca învățămîntul în școlile rutenești să urmeze în limba maternă dar cu litere latine.

Jaful măcelarilor din Budapesta

Secțiunea de aprovizionare dela consiliul comunal din Budapesta, aduce la cunoștința publicului Capitalei, că a intervenit la guvernul ungar să stabilească cât de curând prețul maximal pentru slănină și untură, pentru a se pune capăt jafului măcelarilor cari vînd fără temei, cu 8 cor. 1 kgr. de untură. De aceea publicul e îndemnat, că dacă n'are strictă necesitate să nu cumpere acum untură și slănină pe acest preț urcat, ci să aștepte încă câteva zile, căci începînd cu săptămîna viitoare, untura se va iefteni negreșit, căci și comuna Budapesta, a luat măsuri ca să puie în vînzare cantități mai mari de untură pe preț scăzut în magaziiile ei.

Deputații din Galiția se consfătuiesc cu fruntașii politici din Polonia-rusească

Din Viena se anunță: În Varșovia au loc acum consfătuiri între deputații poloni din Galiția și conducătorii partidelor politice din regatul Polon. Fostul ministru de externe austro-ungar, contele Goluchovski a plecat cu mai mulți deputați poloni din parlamentul austriac la Varșovia.

„Scrisori fără răspuns...“

Delavrancea, — care secundează pe d. N. Fiiipescu în campania războinică în România, — începe să publice în »Epoca«: »Scrisori fără răspuns«. Prima scrisoare o adresează primului ministru român, d. Brătianu, cu următoarea introducere făcîndă și reușcioasă:

— »Mă adresez unui român, — nu unui »filo-român«, »filo-francez« câteva săptămîni, apoi după ce și-a făcut prețul, »filo-german«, în fond »arghirofil« sadza. Mă adresez fiului lui Ion Brătianu. Firește, răspuns aș dori și nu-l voi avea. Știu. De sigur sunt atâtea trepte sociale, care ne despart, și mai ales — sunt atâtea trepte inchipuite între noi...«

Și după ce autorul lui »Apus de soare« cu o violență neobișnuită atacă poliica d-lui Brătianu, — încheie cu următoarea amintire:

— »Părintele d-tale, d-le Brătianu, adesea ori spune: »M'a amărit politica... Eu am trei fiu și pe căteși trei îi fac ingineri... N'aș vrea ca și ei să intre în mizeriile vieții publice«.

Eu, d-le Brătianu, n'aș dori ca să ajungeți mizerabilii vieții noastre publice.

Opreșteți pasul, d-le Brătianu. Schimbăți direcția. Pe calea, pe care ai apucat, dai neamul de mal și te duci, pe d-ta, imbrobodit și legat la ochi, la o primejdie, din care nici Dumnezeu nu te-ar scăpa«.

Cererile de naturalizare ale supușilor italieni

Îndată după izbucnirea războiului cu Italia, un mare număr de supuși italieni, angajați la Opera Regală la Budapesta și în alte oficii publice și particulare, au adresat primăriei capitalei cereri de încetățenire. Primăria n'a vrut să rezolve aceste cereri, fiindcă e de părere, că ele nu sînt făcute din dragoste pentru Ungaria, ci numai pentru că acești supuși ai statului italian vor să scape de controlul și obligațiile lor militare pentru patria lor. Faptul că n'ine e cneri de încetățenire ale supușilor italieni, e menționat, că ei locuiesc de 20—30 ani în Budapesta, primăria capitalei nu-l consideră ca un moment important, pentru rezolvarea favorabilă a cererilor de naturalizare, ci din contră, ca un moment grav, care arată, că acești supuși italieni nu urmăresc alt scop, decât de a scăpa de armată, căci dacă de zeci de ani trăiesc în Budapesta, s'ar fi cvenit ca de mult să caute a obține încetățenire în Ungaria, dacă nutresc intenții sincere, iar nu acum în zile de război. De aceia comuna Buda-

pesta a hotărât să nu rezolve în timpul războiului aceste cereri de naturalizare ale supușilor italieni. Excepții se face numai cu artiștii italieni dela Opera Regală, cari au angajamente contractuale cu statul ungar.

Schimbul banilor noștri

în bani nemțești, românești etc. se face aici în capitala țării mai ușor, mai repede și cu condițiuni mai favorabile decât în provincă. Nimeni să nu se lase sedus de făgăduelile făcute de agenții cari s'au sporit în timpul din urmă atât de mult.

Bani mai ieftini se capătă numai în Budapesta.

Informații dăm cu plăcere tuturor celor, cari ni se adresează, — dacă alătură la scrisoare mărci de 35 fileri pentru răspuns.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu.

Foaia Poporului Român Bpest Ilka-nu 36

Harta (mapa) războiului.

La administrația ziarului nostru se află de vînzare următoarele hărți:

Harta mare a Europei, mărimea 140/220 cm. în 5 colori — cor. 2.50

Aceiași hartă, mărimea 77+100 cor. 1.50

Harta războiului turco-rus cor. 1.50.

Harta războiului mondial mărimea mea 56+81 cor. 1.20

Pentru espedarea franco să se alătura la fie-care comandă 10 fileri.

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapest, VII., Ilka-utca 36 se poate comanda broșura:

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portopostal împreună nu mai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
2. Cine n'are drept la ajutor?
3. Cei îndreptățiți la ajutor.
3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
4. De când până când urmează să se plătească ajutorul?
5. Cât face ajutorul la zi pentru fie-care membru de familie?
6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.
8. Plătirea taxelor când cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș

NUMERI SINGURATICI:

»Foaia Poporului Român«..... 6 fileri
»Foaie Ilustrată«..... 6 fileri
»Cucu«..... 6 fileri